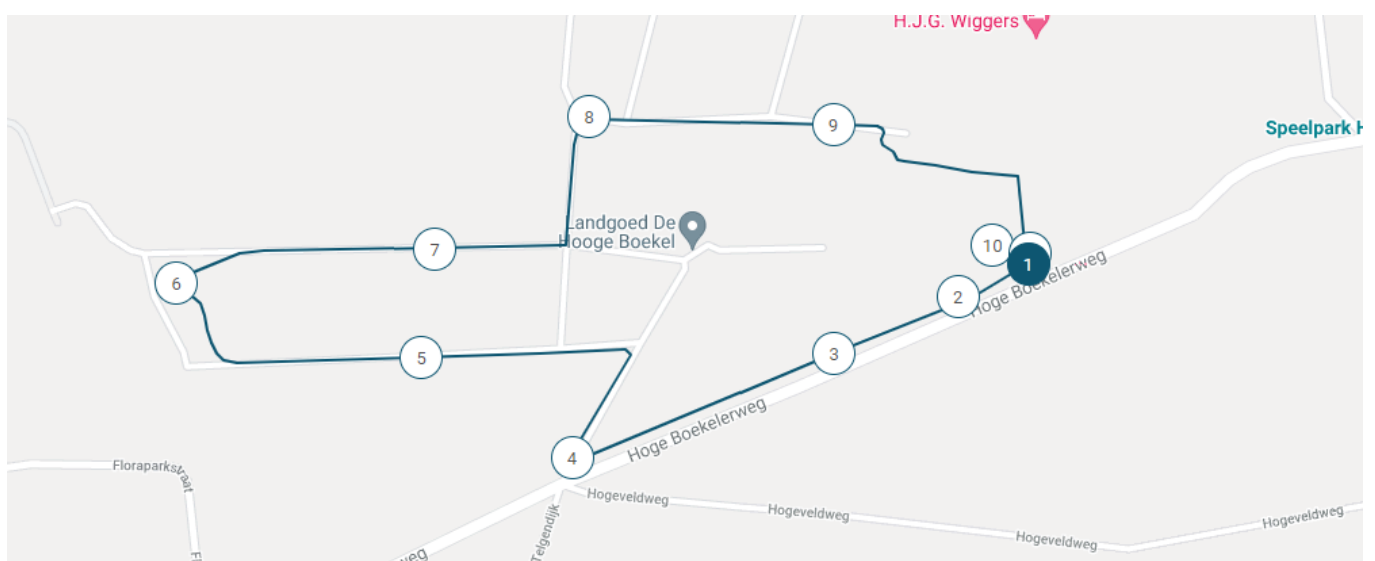

Vormgever / theatermaker / beeldend kunstenaar Eric Langendoen heeft een wandeling van 2,3 km uitgezet op landgoed De Hooge Boekel in Enschede. Vanaf 9 december 2021 bent u welkom om de route 'Wat 'T is' te lopen, het rondje duurt ongeveer drie kwartier à een uur.

U kunt navigeren op Hoge Boekelerweg 255, u komt dan uit bij punt 4 op het kaartje hieronder. Als u een stukje doorrijdt op de hoge boekelerweg richting het oosten, komt u uit bij punt 1, een inrit, hier kunt u parkeren. U bent nu op de parkeerplaats voor het wandelpad rondom het landgoed en het startpunt van de wandeling. Als u de route volgt kunt u vanzelf langs alle kunstwerken. De werken zijn per nummer aangegeven op het kaartje, hieronder vindt u per werk een korte omschrijving of begeleidende tekst. Sommige werken bestaan uit audio of video, deze kunt u helaas alleen ervaren door gebruik te maken van de izi.TRAVEL app, te downloaden op uw telefoon. Kijk voor meer informatie hierover op onze website.

1. 'T begint hier (inleiding, op de parkeerplaats)

Wat 'T is

Het centrale element van Landgoed de Hooge Boekel is de T-vormige vijver. Voor de wandelaar die op de opengestelde paden blijft, is er geen punt waarop de vijver in zijn geheel te bewonderen is; dit blijft het privilege van de bewoners en zij die toestemming hebben het landgoed te betreden.

De titel van de wandeling is een woordspeling op de achternaam van de tuinarchitect Pieter Watzes, die ongeveer honderd jaar geleden de tuin van de Hooge Boekel heeft ontworpen en aangelegd. Dit gebeurde al vóór het huis werd gebouwd.

Na een periode van verwaarlozing heeft de huidige eigenaar, Herman Kok, het landgoed weer in ere hersteld. Gedeeltelijk eigenhandig, met de kettingzaag in de hand, heeft hij het verborgene weer zichtbaar gemaakt. Met dit idee, en uit bewondering voor het sterke tuinontwerp, wil kunstenaar Eric Langendoen de verborgen T op verschillende manieren zichtbaar maken voor de bezoeker van deze route.

Ook verwijst het werk naar het verleden van het landgoed en het huis, dat in opdracht van de textielfamilie Van Heek werd gebouwd. De naam Van Heek tref je in Enschede aan in namen van straten, pleinen, parken en gebouwen. De invloed van deze familie op de stad was groot; de invloed van textiel op de wereld is dat ook.

In deze route zijn zowel fysieke werken opgenomen als werken die alleen via de app als audio of video te beleven zijn. Bij elk werk biedt deze gids een korte begeleidende tekst.

Loop vanaf de parkeerplaats het smalle pad in dat evenwijdig loopt aan de Hooge Boekelerweg.

2. Rock Textiel Schaar

Rock

Wat is belangrijk genoeg om het op een T-shirt te dragen en te delen met je omgeving? Iets waar je trots op bent. Iets dat je bewondert. Iets dat je uit wilt dragen. Je band, je product, je idealen, je gevoel voor humor. De *black tee* als symbool voor je roots in de rock.

Textiel

Ongeveer honderd jaar geleden riep Mahatma Gandhi de Indiërs op hun eigen garen te spinnen en hun eigen kleding te weven. Door het kopen van Britse goederen zouden ze de kolonisator steunen.

De macht waartegen wij ons zouden moeten verzetten, is de globale economie die draait op producten met een extreem korte levensduur. Dit komt neer op een enorme verspilling van grondstoffen.

De impact op het milieu van katoenproductie is aanzienlijk. Recyclen is de manier om de grondstof een langere levensduur te geven en de milieu-impact te verkleinen. Bij het recyclen van textiel is het belangrijk om een zo lang mogelijke vezel te behouden voor een hoogwaardig product met een zo lang mogelijke levensduur. Hoe korter de vezel, hoe minder sterk het garen en hoe laagwaardiger het product.

In Enschede wordt over deze zaken nagedacht en is een procedé ontwikkeld om uit katoenafval een nieuwe vezel te produceren. Dit product heeft de naam SaXcell; het industriële proces wordt op dit moment opgeschaald in een proeffabriek.

Schaar

Het beste dat wij zelf zouden kunnen doen als we klaar zijn met onze kleding, is het lostornen van de stiksels, ontrafelen van de stof en terug op een spoel wikkelen van het garen, als een soort spiegelbeeld van de daad van verzet die Gandhi propageerde.

Materiaal: afgedragen T-shirt, zeefdruk, staaldraad.

3. Theater

Het tonen van rijkdom is een vorm van theater. Een landgoed is een theaterstuk. Je betreedt het en het doek gaat op. Een tuin is een compositie die zich voor de wandelaar ontvouwt.

Zoals een echt theater heeft een tuin ook een backstage. En ruimten aan de zijkanten van het toneel, waar je als publiek niet in kan kijken.

In dit beeld wordt voorzichtig het podium betreden; een opkomst uit de coulissen.

Materiaal: aluminium koker, koppelingen, draagconstructie, contragewichten, bevestigingsmateriaal.

Als u doorloopt komt u bij de oprit aan, daar slaat u rechtsaf richting het landhuis.

4. Tsj Tsj Tsj

Enkele tellen vooraf: een paar tikken op de hi-hat voordat de band invalt...

Een trio, zilveren tekens op hun schors als tatoeages op huid, totems van kracht. De glans van rijkdom, ingebed in de natuur.

Eigenaar van De Hooge Boekel Herman Kok was in zijn jeugd drummer in een rockband. Dat verleden is in het landhuis nog steeds zichtbaar. Met zijn mede muzikanten van toen onderhoudt hij een langdurige vriendschap.

Materiaal: bladzilver, vaseline.

Als u langs de drie T's bent gelopen neemt u de eerste afslag linksaf (rechtdoor is privéterrein). Hierna gaat u bij de driesprong rechtdoor.

5. Translate (audio)

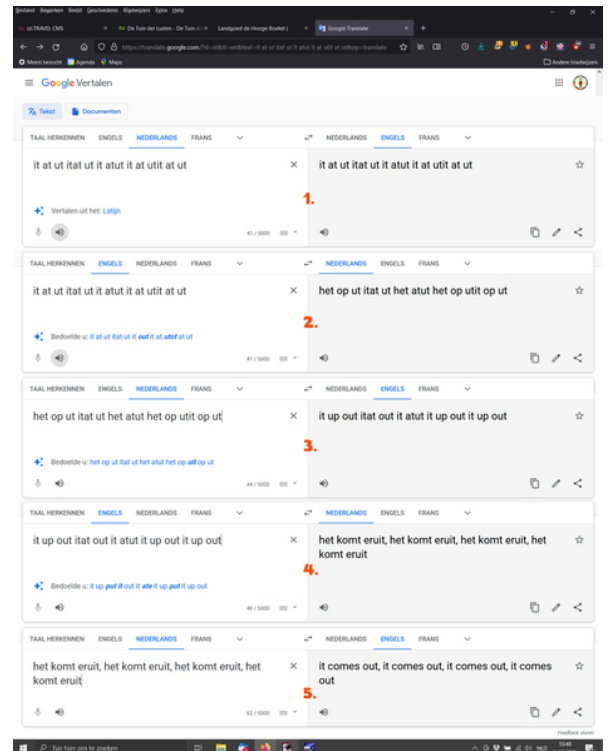
Play

00:00

-02:42

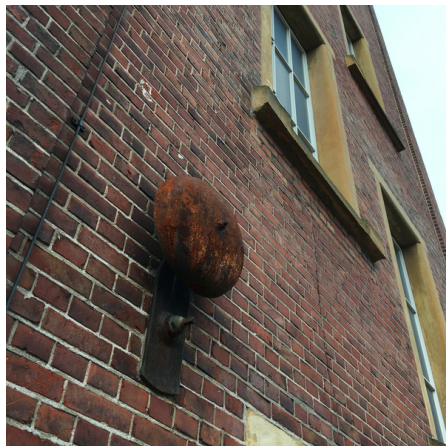
Dit onderdeel is een audio opname, deze kunt u alleen ervaren door gebruik te maken van de izi.TRAVEL app, die u op uw telefoon kunt downloaden.

Volg de bocht rechtsom.

6. Ting (audio)

Play

00:00

-00:05

Field recording van een bel aan de buitenkant van het gebouw Spinnerij Oosterveld, voormalig fabriekspand (Rigtersbleek) van de familie Van Heek.

Dit onderdeel is een audio opname, deze kunt u alleen ervaren door gebruik te maken van de izi.TRAVEL app, die u op uw telefoon kunt downloaden.

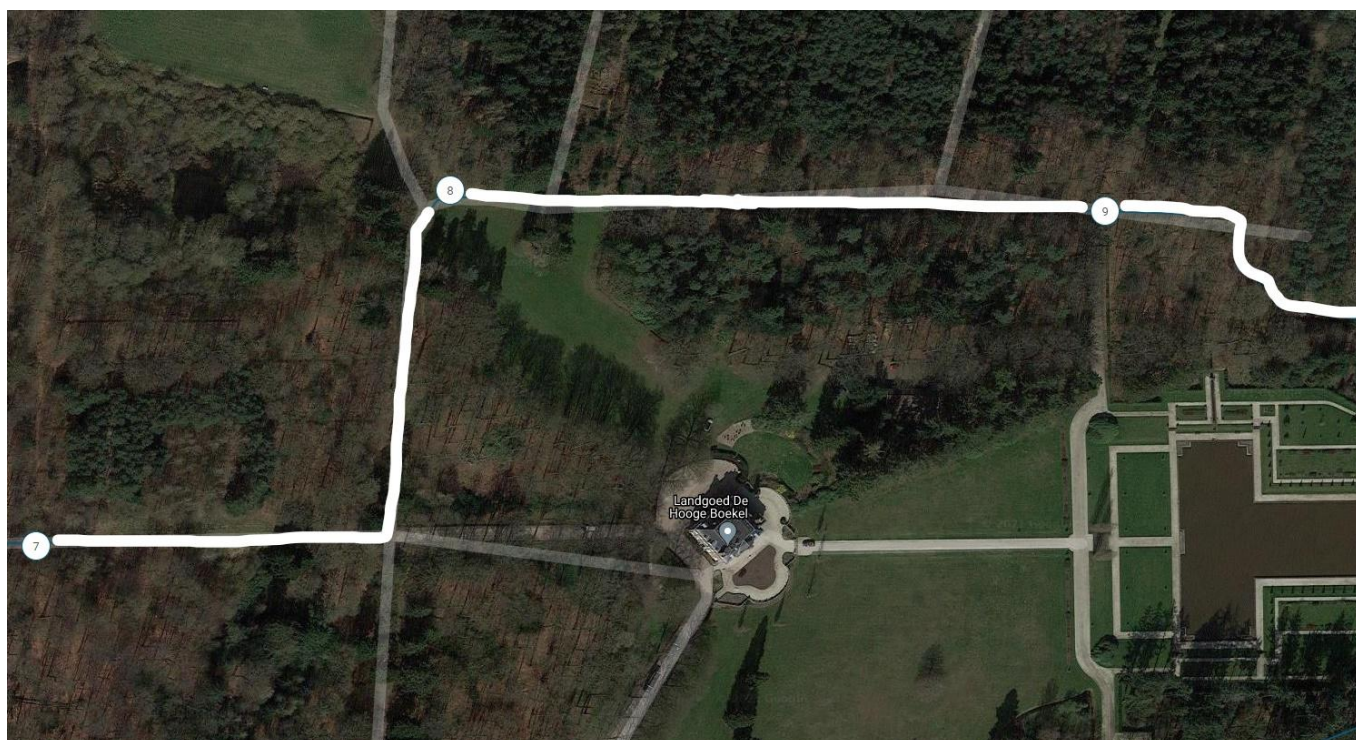
7. Track (audio)

Play

00:00

-03:16

Dit onderdeel is een audio opname, deze kunt u alleen ervaren door gebruik te maken van de izi.TRAVEL app, die u op uw telefoon kunt downloaden.

8. 'T hangt er van

Op de zichtlijn vanuit het huis naar het rustgebied zweeft de T, dit keer driedimensionaal, deinend als water. Het verbeeldt - op schaal en in overdreven verhoudingen - het volume van de vijver.

Uit dit retentiegebied (dat bij regenval langere tijd water vasthoudt) wordt de vijver van de Hooge Boekel met grondwater gevoed. Drie en halve kilometer ten noordoosten van hier bevindt zich het waterwingebied Enschede-Losser. Schoon water is in deze omgeving ruim voorhanden.

Katoenteelt vraagt enorm veel water. Voor het maken van één T-shirt is gemiddeld 2500 liter water nodig. Katoen groeit vaak in droge gebieden en legt grote druk op waterreserves. Bovendien is de waterkwaliteit in gevaar door het gebruik van pesticiden.

Uit eendimensionaal draad is de tweedimensionale kleeerhanger gebogen. Drie in elkaar geklemde kleeerhangers vormen een stabiele configuratie. Vier van deze maken een kubus, de vijf bouwstenen voor de T.

Materiaal: stomerij kleeerhangers, snelstoppers, visdraad, betonijzer, bevestigingsmateriaal.

9. Thuiskomen

We gaan van buiten naar binnen.

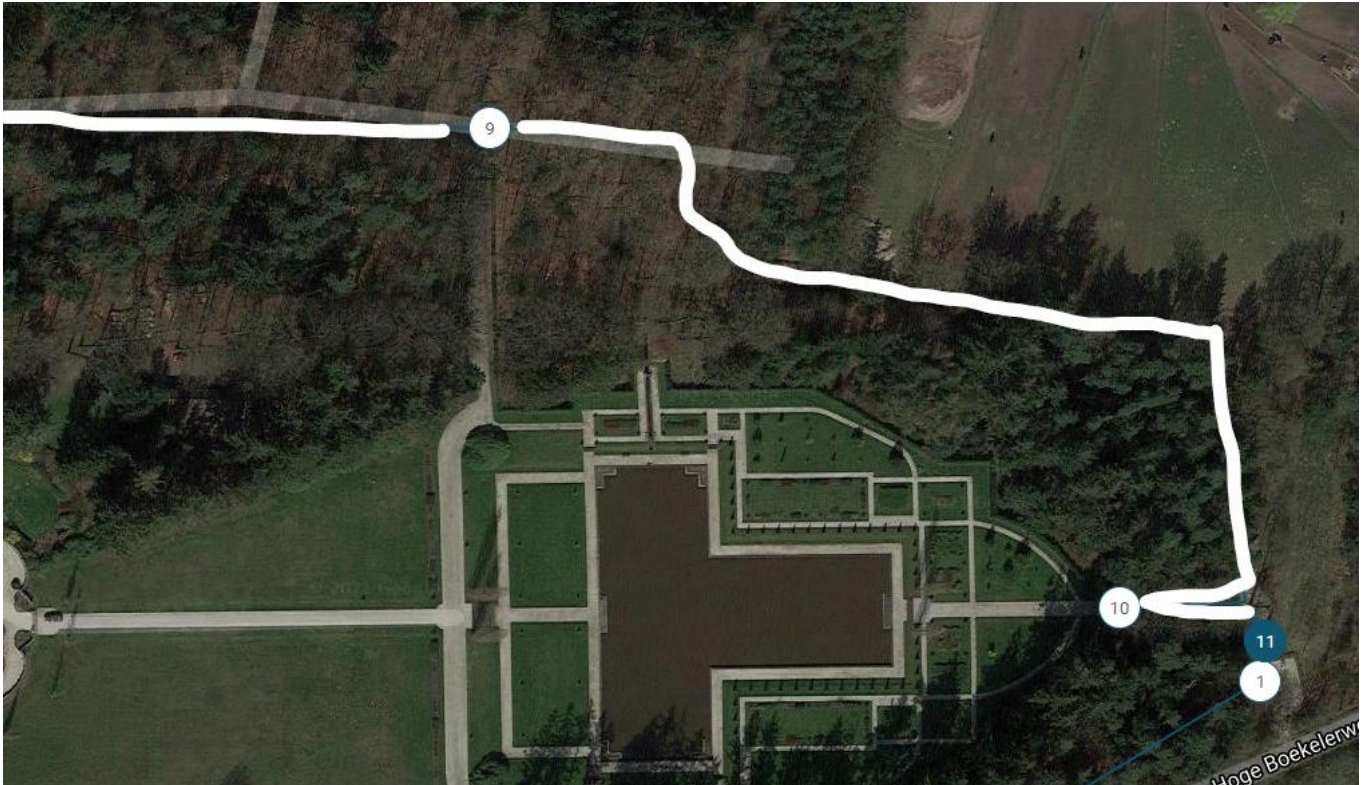
De genodigden betreden het landhuis via de hal.

Licht wordt gereflecteerd door kristal.

Straks wordt thee geserveerd in de salon.

Materiaal: stomerij-kleeerhangers, snelstoppers, aluminium buis, ijzerdraad, carrosserieringen, touw.

10. Terug Kijken (video)

Ik zat aan de rand van de vijver het uitzicht in mij op te nemen toen deze karper mij kwam bekijken. 'De vijver kijkt terug', dacht ik bij mezelf.

De ontmoeting met deze vijverbewoner bracht me op het idee: het landgoed laten terugkijken, en daarmee het aanzicht van de vijver delen met de bezoeker aan de andere kant van het kettinkje.

Probeer deze [link naar de video op YouTube](#) (leest u dit op uw computer? dan kunt u op de link klikken. Als u dit leest terwijl u wandelt is het zeer aan te raden om bij thuiskomst de video via het pdf document nog even terug te kijken).

Videomontage

11 Tikkie

Wat 'T is door Eric Langendoen is een van de vijf wandelingen in het programma *U bevindt zich hier* van De Tuin Der Lusten. Voor het gehele programma, volg [deze link](http://www.detuinderlusten.eu) (naar www.detuinderlusten.eu).

Wij kunnen geen entree heffen, maar we hebben u wel nodig. Steun de kunsten en geef gul, dan kunnen wij voor u de volgende wandeling organiseren.

U kunt op deze [link](#) (als u dit document op uw computer geopend heeft) klikken om via Tikkie een financiële bijdrage te leveren aan De Tuin Der Lusten .

Veel dank voor uw interesse en nog een fijne dag!

Eric Langendoen dankt: Herman Kok en familie, Marieke van Wamel, Arjan Elshof, Epco de Ruiter, Esther van Diepen, De Tuin Der Lusten.

